

زیبایی‌شناسی درام آوانگارد

صمد رستمی

(مدرس سینما - تئاتر دانشگاه آزاد رامسر و کمال‌الملک نوشهر)

سرشناسه	:	رستمی، صمد، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآور	:	زیبایی شناسی و درام آوانگارد/ صمد رستمی.
مشخصات نشر	:	چابکسر: نوین پویا، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	:	۴۰۰ص: ۵/۱۴×۵/۲۱ س.م.
شابک	:	978-600-5499-72-8: ۰۰۰۰۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	پیشروگرایی (زیبایی شناسی)
موضوع	:	Avant-garde Aesthetics
موضوع	:	زیبایی شناسی - فلسفه
موضوع	:	Aesthetics - Philosophy
رده بندی کنگره	:	BH۳۰۱
رده بندی دیویی	:	۱۱۱/۸۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۹۶۷۳۷۵

ناشر: انتشارات نوین پویا

عنوان کتاب: زیبایی شناسی درام آوانگارد

مؤلف: صمد رستمی

تیراژ: ۱۰۰۰

صفحه آرای: انتشارات آیما

چاپ: آدینه، نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹

نقاشی روی جلد: استاد ارجمند علی قورقچی

قیمت با جلد شومیز: ۶۰۰۰۰۰۰ ریال

قیمت با جلد گالینگور: ۷۵۰۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۹۹-۷۲-۸

مرکز پخش: تهران - انتشارات نوین پویا ۰۹۱۲۳۸۰۱۳۱۸-۰۲۱-۶۶۴۶۱۴۰۱

تکابن-سه راه خرم آباد-روبروی بانک ملی-بازار مرکز خرید- فاز ۲ شرقی پلاک ۱۹

انتشارات نوین پویا ۵۴۲۳۶۵۱۱ و ۵۴۲۲۱۲۳۱-۰۱۱

تکابن: انتشارات آیما ۰۱۱۵۴۲۳۸۳۱۶-۰۱۱۵۴۲۳۶۵۱۱

چابکسر: جنب هتل پارسیان-انتشارات نوین پویا ۰۹۳۷۳۰۰۱۳۱۸-۰۹۱۱۳۴۱۸۴۵۵

فهرست عناوین

۱۵	پیشگفتار
۱۷	فصل اول
۱۷	دیباچه‌ای بر زیبایی‌شناسی هنر
۴۷	فصل دوم
۴۷	زیبایی از منظر فلاسفه و
۴۹	۱ - ۲ افلاطون
۶۰	۲ - ۲ ارسطو
۶۶	۳ - ۲ باومگارتن
۷۰	۴ - ۲ کانت
۸۰	۵ - ۲ هگل
۸۹	۶ - ۲ شوپنهاور
۹۴	۷ - ۲ مارکس
۱۰۱	۸ - ۲ نیچه
۱۰۸	۹ - ۲ هایدگر
۱۱۵	۱۰ - ۲ لوکاس

۱۲۱	 ۱۱ - ۲ آدرنو
۱۲۹	 فصل سوم
۱۳۱	 ۱ - ۳ مدرنیته
۱۳۹	 ۲ - ۳ هنر مدرن
۱۴۵	 ۳ - ۳ آوانگارد
۱۴۸	 ۴ - ۳ درام آوانگارد
۱۶۱	 فصل چهارم
۱۶۱	 زیبایی‌شناسی درام آوانگارد
۱۶۱	 نویسندگان و کارگردان
۱۶۱	 «از ایسن تا بیضایی»
۱۶۳	 ۱ - ۴ ایسن
۱۷۱	 ۲ - ۴ استریندبرگ
۱۸۲	 ۳ - ۴ چخوف
۱۹۴	 ۴ - ۴ آپیا
۲۰۰	 ۵ - ۴ استانیسلاوسکی
۲۰۹	 ۶ - ۴ پیراندللو
۲۱۹	 ۷ - ۴ گورکی
۲۲۶	 ۸ - ۴ مه یرهود
۲۳۴	 ۹ - ۴ اونیل
۲۴۱	 ۱۰ - ۴ آرتو

- ۲۵۵ ۴- ۱۱ برشت
- ۲۶۹ ۴- ۱۲ سارتر
- ۲۷۸ ۴- ۱۳ بکت
- ۲۹۰ ۴- ۱۴ آداموف
- ۲۹۵ ۴- ۱۵ ژنه
- ۳۰۳ ۴- ۱۶ ویلیامز
- ۳۰۸ ۴- ۱۷ یونسکو
- ۳۱۹ ۴- ۱۸ کامو
- ۳۲۸ ۴- ۱۹ میلر
- ۳۳۵ ۴- ۲۰ بروک
- ۳۴۶ ۴- ۲۱ فو
- ۳۵۵ ۴- ۲۲ آلبی
- ۳۶۱ ۴- ۲۳ پینتر
- ۳۷۰ ۴- ۲۴ گروتوفسکی
- ۳۸۲ ۴- ۲۵ بیضایی
- ۳۹۱ فهرست منابع

پیشگفتار:

از آغاز تا به امروز، همه‌ی دل‌ها به ندای زیبا گوش داده‌اند. چرا و به چه علت؟ وحشیان، زیبایی را در لب کلفت و خالکوبی دانسته‌اند. یونانیان آن را در جوانانی برومند و یا در تقارن و آرامش پیکرهای تراشیده و رومیان آن را در نظم و شکوه و قدرت می‌جستند. رنسانس آن را در رنگ می‌جست و روح عصر این دوره آن را در موسیقی و رقص می‌جوید. از این منظر هر عملی که نیک انجام شود و هر زندگی که مرتب باشد و هر خانواده‌ای که نیک بار آید و هر ابزاری که خوب کار کند، شایسته‌ی آن است که «زیبا» قلمداد شود. و دلی که از این زیبایی بلرزد، شایسته‌ی انسانی والا است که عاشقانه می‌زید و عشق می‌ورزد.

در حوزه‌ی زیبایی‌شناسی نیز مانند همه‌ی حوزه‌های دیگر فلسفه، اساسی‌ترین پرسش‌های عمیق و عتیق درباره‌ی زیبایی و ماهیت آن مطرح می‌شوند. سؤالاتی از این دست:

چه چیزهایی زیبا هستند؟ آیا زیبایی واقعی است؟ آیا زیبایی وجود خارجی دارد؟ آیا زیبایی اموری ذهنی است؟ آیا زیبایی مطلق است؟ یا اینکه امری نسبی است؟ آیا زیبایی صفتی برای ذات اشیاء است؟ یا اینکه در نفس مخاطب است؟

اساساً چرا امری زیبا می‌نماید؟ در این راستا هنر چه کارکردی دارد؟ تفاوت زیبایی با هنر چیست؟ رابطه‌ی زیبایی با هنر چیست؟ چرا در نظر مردم زشت و زیبا امری متفاوت‌اند؟ و آیا قوه‌ی خاصی برای درک زیبایی وجود دارد؟ و آنچه قوه‌ای است و همه از آن قوه برخوردارند؟

آیا زیبایی فعالیت روحی فردی است که زیبایی را به اشیاء نسبت می‌دهد؟ یا آن را در اشیاء کشف می‌کند؟ برای فردی که توانایی کشف را داشته باشد آن را هنر می‌نامد؟ و...

از سویی دیگر، مفاهیم زیباشناسانه‌ای مطرح هستند که دارای ویژگی‌های خاص و قابل درک باشند. مفاهیمی از این دست که آیا تجربیات زیبایی‌شناسی قسمتی از زندگی روزمره هستند؟ آیا تجربیات زندگی هنر نیستند و زیبا نمی‌نمایند؟ آیا هنر در زندگی برای خلق کردن زیبایی را ترسیم نمی‌کند؟ آیا تجربیات روزانه، مواد خامی برای خلق هنر به حساب نمی‌آیند؟ آیا زیبایی‌شناسی همراه با شرایطی خاص همچون زمان، مکان، هدف و مخاطب و... قابل درک می‌باشند؟

یکی از علل اصلی پیدایش هنر، میلی بوده که آدمی به زیبا جلوه دادن خود داشته و دارد. از این رو هنرمندان با خلق آثار خود، با بهره‌گیری از اصول زیبایی‌شناسی سعی در تأثیرگذاری بر دیگران را داشته و دارند. و زیبایی‌شناسی از آغاز و با تمامی وسعتی که داشته، جریانی بوده در باب زیبایی. و صد البته با هر دو معنای جلوه‌ی زیبایی، یعنی زیبایی طبیعی و زیبایی هنری.

در این راستا فلسفه نیز در پی آن بوده است که زیبایی و امر زیبا را خوب بشناسد و واقعیت و ماهیت آن را تعیین کند و اگر میسر شود، اصول و قواعد زیبایی را در اختیار عموم قرار دهد. این حوزه از فلسفه که به زیبایی و چیستی آن می‌پردازد زیبایی‌شناسی قلمداد شده است.

زیبایی‌شناسی نسبت به فلسفه‌ی هنر که شاخه‌ای از آن را تشکیل می‌دهد، میدان وسیع‌تری دارد. زیبایی‌شناسی نه تنها با ماهیت و ارزش هنرها، بلکه با آن واکنش‌ها در برابر پدیده‌های طبیعی سروکار دارد که با زبان زیبایی و زشتی بیان می‌شوند. اصطلاحاتی چون زشت و زیبا از حیث کاربرد به قدرتی گنگ و مبهم‌اند و از نظر معنا و مفهوم به اندازه‌ای ذهنی که نمی‌توان پدیده‌های موجود در جهان را با دقت به زشت و زیبا تقسیم کرد. تقریباً آرا و نگرش‌های متفاوتی در مورد زیبایی وجود دارد. چراکه اصطلاح زیبا به طبقه‌ای از اصطلاحات تعلق دارد که جز مفهوم خود، مفهوم دیگری ندارد و همین امر آن را در این طبقات متمایز می‌سازد. و چنین می‌نماید که حدود مرز روشنی هم برای طبقه‌بندی ندارد.

باشد که این تلاش اندک که شیونش گران تا گران بیداد نموده و معصومیتش دلتنگی اندیشه را خواهد زدود، برای عاشقان ژرف‌اندیش و خردمند فلسفه و هنر به ویژه دانشجویان رشته‌ی سینما و تئاتر؛ در راستای کشف پاسخ‌های بی‌شمار در حوزه‌ی زیبایی‌شناسی که نگرشی است والا و ژرف به «جهان هستی» تلنگر شایانی باشد و در کشاکش دهر چالشی برانگیزد.

به امید...

(رستمی)